

Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta

Katedra kulturních a náboženských studií

Hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucího práce

Jméno autora: Eliška HAVRÁNKOVÁ

Název práce: Duch svatý jako božská osoba v počátcích křesťanského umění. Pokus o teologickou a umělecko-historickou reflexi

Vedoucí práce: PhDr. Radek Martinek, PhD.

Oponent práce: Doc. Mgr. Jan Hojda, ThD.

Téma práce: Zajímavé téma interdisciplinárního charakteru zaobírající se třetí Božskou osobou, tj. Duchem svatým a způsobem jeho zobrazování v prvních stoletích křesťanské éry (prvním tisíciletí), tj. v situaci rodící ho se křesťanského umění a to na pozadí soudobého teologického učení.

Jazyková a stylistická úroveň práce: Práce je čtivá, i když místy jazykově úsporná. Přehledně členěná, s dobrou typografickou úpravou.

Rozsah práce: cca 50 stran a obrazová příloha

Použitá literatura a citace v textu: cca 30 relevantních knižních titulů (včetně cizojazyčných), citace v textu odpovídají předkládanému typu této kvalifikační práce.

Formální stránka práce: Práce má dobře promyšlenou a logicky členěnou strukturu. První část je ryze teologického charakteru. Autorka souhrnným způsobem představuje působení „Božího Ducha“ ve Starém a Novém zákoně s důrazem na ta místa, která mají v sobě „vizuální“ potenciál, kterého později využilo umění. V druhé části se zaměřuje rodící se křesťanské umění a jeho postupnou snahu „zobrazovat Tajemství“. Největší pozornost pochopitelně věnuje „ikoně“ jako teologickému fenoménu a později kultovnímu způsobu zobrazování, jehož se dotkly později i vážné věroučné spory. Pro úplnost zmiňuje i rozdílný vývoj umění na křesťanském západě. Následuje umělecko-historická polovina práce, která zajímavým systematickým a velmi přehledným způsobem představuje jednotlivá (symbolická) zobrazovací schémata. Vychází nejprve ze symbolů z neživé přírody (fyzikální a přírodní jevy), z živé přírody (rostliny, zvířata), symboly vycházející z lidského těla a plodů jeho práce a završuje příklady k lidským profesím, abstraktním symbolům a barvám.

Cíl práce: První („teologická“) část je kompilativního charakteru, autorka vychází ze standardních přehledových prací, v textu používá bezpočet biblických citací. Bakalářská práce si kladla za cíl pokusit se o určitou „reflexi“, tj. především o propojení pramenného teologického fundamentu s vizuální symbolickou řečí křesťanského umění. Právě tuto část považuji za velmi zdařilou, sám jsem nikdy nic v podobné logické přehlednosti neviděl, a to i přesto, že autorka občas vybočí nad

rámec sledovaného období (1. tisíciletí) nebo nedostatečně doloží patřičným uměleckým dílem (např. závavek). To je také drobnou slabinou práce (některé symboly by stály za hlubší rozvinutí, to by ale bylo nad rámec tohoto typu kvalifikační práce.

Výsledné hodnocení: Práci hodnotím jako zdařilou, přes výše uvedené drobné umělecko-historické slabiny (práce však už od začátku nebyla zamýšlena jako umělecko-historická studie). Práce se vyznačuje neobvykle inovativním „teologickým“ pohledem na některé příklady dochovaného křesťanského výtvarného umění. Rád bych vyzdvihl i autorčino osobní zaujetí v průběhu psaní bakalářské práce a řadu konzultací, stejně jako hledání přehledné struktury práce. Propojení vizuality i teologického fundamentu u – ze své podstaty „upozaděné“ – třetí Božské osoby se dle mého názoru podařilo naplnit. Sama práce má potenciál k dalšímu rozvinutí předkládaného tématu.

Možné otázky k obhajobě: Které z předkládaných schémat (symbolů) Ducha svatého je vám nejbližší a proč?

Datum: 10. srpna 2023

Podpis